

Crna Gora
Agencija za sprječavanje korupcije

Broj: 01 - 1034

Datum: 10. 04. 2023.godine

ANALIZA POSTUPAKA IZ OBLASTI JAVNIH NABAVKI ZA PERIOD 1.1.2016.-1.1.2023.

Od osnivanja Agencije za sprječavanje korupcije (u daljem tekstu: Agencija) pa zaključno do 1.1.2023. godine zviždači su podnijeli ukupno 750 prijava dok je Agencija po službenoj dužnosti pokrenula još 58 postupaka.

Odsjek za postupanje po prijavama zviždača i zaštitu zviždača je analizirao sve postupke po prijavama zviždača, uključujući i one koji su pokrenuti po službenoj dužnosti, u periodu od početka rada Agencije, odnosno od 1. januara 2016. godine pa do 1. januara 2023. godine, a koji su za predmet imali ugrožavanje javnog interesa koje upućuje na postojanje korupcije u oblasti javnih nabavki u organima vlasti, jedinicama lokalne samouprave i uprave, te posebno u javnim preduzećima, javnim ustanovama i drugim pravnim licima čiji je većinski vlasnik ili osnivač država, odnosno opština. Broj postupaka utvrđivanja ugrožavanja javnog interesa koje upućuje na postojanje korupcije vezano za oblast javnih nabavki od ukupnog broja prijava zviždača i postupaka pokrenutih po službenoj dužnosti iznosi oko 8,50% (70 prijava i 2 ex officio), a odnosi se na nepravilnosti iz oblasti javnih nabavki kako u javnim preduzećima, javnim ustanovama i drugim pravnim licima čiji je većinski vlasnik ili osnivač država, odnosno opština, tako i u državnim organima i ostalim institucijama na državnom i lokalnom nivou.

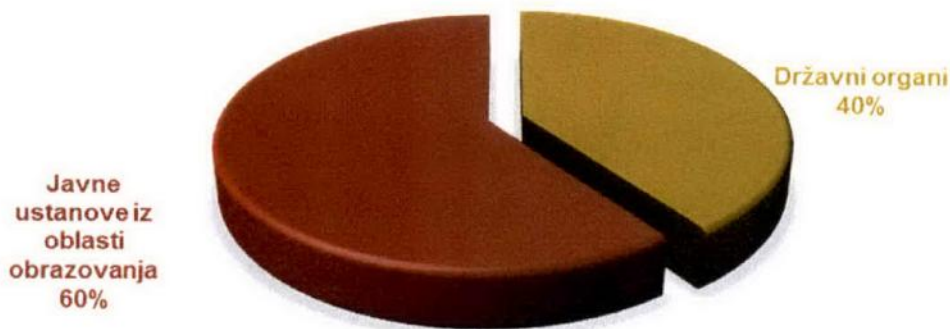
Javne nabavke su jedna od oblasti posebnog rizika u smislu sprečavanja korupcije. Kako je korupcija zloupotreba povjerene moći za sticanje vlastite koristi, a kako je interakcija između javnog i privatnog sektora posebno osjetljiva na pojavu sukoba interesa i korupcije, pravno uređenje oblasti javnih nabavki od velikog je značaja za pitanja suzbijanja ovih pojava. Dodatno, pitanje sprovođenja postupka javnih nabavki, te izbor najboljeg ponuđača moraju biti razumno razrađeni u zakonu kako ne bi bio ostavljen neopravdani prostor za pojavu sukoba interesa i korupcije. Osnovni principi koji smanjuju opasnost od pojave sukoba interesa u prvom redu su transparentnost, konkurentnost i mehanizmi kontrole samih postupaka javnih nabavki.

Tokom 2016. godine, zviždači su podnijeli 5 prijava (od ukupno 56 prijava zviždača, što je oko 8,9%) vezano za oblast javnih nabavki, od kojih se 3 odnose na rad javnih preduzeća, javnih ustanova i drugih pravnih lica čiji je većinski vlasnik ili osnivač država odnosno opština dok se njih 2 odnose na rad državnih organa.

U odnosu na strukturu institucija u vezi sa čijim radom su zviždači prijavljivali ugrožavanje javnog interesa koje upućuje na postojanje korupcije iz oblasti javnih nabavki, radi se o sljedećim:

- državni organi - 2;
- javne ustanove iz oblasti obrazovanja – 3.

Oblasti prijava zviždača

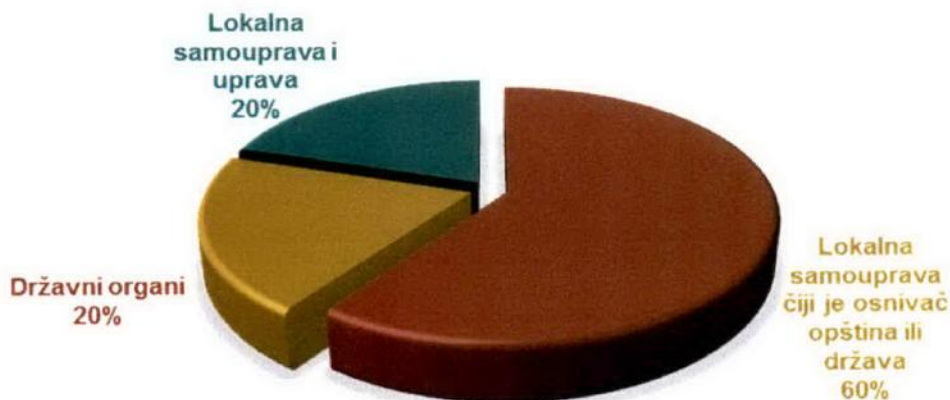
Grafikon 1: Prikaz postupaka po oblastima za 2016. godinu

Tokom 2017. godine, takođe 5 postupaka je bilo iz oblasti javnih nabavki (što je oko 5,2% od ukupno 69 prijava zviždača i 27 postupaka pokrenutih po službenoj dužnosti u toku ove godine), od kojih se 1 odnosi na rad javnih preduzeća, javnih ustanova i drugih pravnih lica čiji je većinski vlasnik ili osnivač država odnosno opština, na rad državnih organa se odnosi takođe 1 postupak dok se 1 odnosi na jedinicu lokalne samouprave i uprave.

U odnosu na strukturu institucija u vezi sa čijim radom su zviždači prijavljivali ugrožavanje javnog interesa koje upućuje na postojanje korupcije iz oblasti javnih nabavki, radi se o sljedećim:

- javna preduzeća čiji je osnivač opština ili država - 1;
- državni organi – 1;
- lokalna samouprava i uprava – 3.

Oblasti prijava zviždača

Grafikon 2: Prikaz postupaka po oblastima za 2017. godinu

Analiza postupaka iz oblasti javnih nabavki

U 2018. godini, 6 postupaka se odnosilo na oblast javnih nabavki (što je oko 4,8% od ukupno 110 prijava zviždača i 13 postupaka koji su pokrenuti po službenoj dužnosti u toku ove godine), od kojih se 1 odnosi na rad javnih preduzeća, javnih ustanova i drugih pravnih lica čiji je većinski vlasnik ili osnivač država odnosno opština, na rad državnih organa se odnose 4 postupka dok se 1 odnosi na jedinicu lokalne samouprave i uprave.

U odnosu na strukturu institucija u vezi sa čijim radom su zviždači prijavljivali ugrožavanje javnog interesa koje upućuje na postojanje korupcije iz oblasti javnih nabavki, radi se o sljedećim:

- javna preduzeća čiji je osnivač opština ili država - 1;
- državni organi – 4;
- lokalna samouprava i uprava – 1.

Grafikon 3: Prikaz postupaka po oblastima za 2018. godinu

U 2019. godini, 10 postupaka se odnosilo na oblast javnih nabavki (što je oko 8,8% od ukupno 110 prijava zviždača i 3 postupka koji su pokrenuti po službenoj dužnosti u toku ove godine), od kojih se 2 odnosi na rad javnih preduzeća, javnih ustanova i drugih pravnih lica čiji je većinski vlasnik ili osnivač država odnosno opština, a kod kojih se u pogledu zasnivanja radnog odnosa i prava iz istog i po osnovu istog, primjenju opšti propisi o radu, 4 se odnose na jedinicu lokalne samouprave i uprave dok se 4 postupka odnosi na rad državnih organa.

U odnosu na strukturu institucija u vezi sa čijim radom su zviždači prijavljivali ugrožavanje javnog interesa koje upućuje na postojanje korupcije iz oblasti javnih nabavki, radi se o sljedećim:

- javna preduzeća čiji je osnivač opština ili država - 1;
- državni organi – 4;
- javne ustanove iz oblasti obrazovanja – 1;
- lokalna samouprava i uprava – 4.

Grafikon 4: Prikaz postupaka po oblastima za 2019. godinu

U 2020. godini, 4 postupka se odnosilo na oblast javnih nabavki (što je oko 5,1% od ukupno 75 prijave zviždača i 3 postupka koji su pokrenuti po službenoj dužnosti u toku ove godine), od kojih se 3 odnose na rad javnih preduzeća, javnih ustanova i drugih pravnih lica čiji je većinski vlasnik ili osnivač država odnosno opština, dok se 1 postupak odnosilo na rad državnih organa.

U odnosu na strukturu institucija vezi sa čijim radom su zviždači prijavljivali ugrožavanje javnog interesa koje upućuje na postojanje korupcije iz oblasti javnih nabavki, riječ je o sljedećim:

- javna preduzeća čiji je osnivač opština ili država - 2;
- javne ustanove iz oblasti obrazovanja - 1;
- državni organi – 2.

Grafikon 5: Prikaz postupaka po oblastima za 2020. godinu

Analiza postupaka iz oblasti javnih nabavki

U 2021. godini, 11 postupaka se odnosio na oblast javnih nabavki (što je oko 7,4% od ukupno 142 prijave zviždača i 6 postupaka koji su pokrenuti po službenoj dužnosti u toku ove godine), od kojih su se 3 odnosila na rad javnih preduzeća, javnih ustanova i drugih pravnih lica čiji je većinski vlasnik ili osnivač država odnosno opština, 3 se odnose na jedinicu lokalne samouprave i uprave dok se 4 postupka odnosi na rad državnih organa i jedan na oblast pravosuđa.

U odnosu na strukturu institucija vezi sa čijim radom su zviždači prijavljivali ugrožavanje javnog interesa koje upućuje na postojanje korupcije iz oblasti javnih nabavki, riječ je o sljedećim:

- javna preduzeća čiji je osnivač opština ili država - 2;
- javne ustanove iz zdravstvenog sistema - 1;
- lokalna samouprava i uprava - 3;
- državni organi – 4;
- pravosuđe – 1.

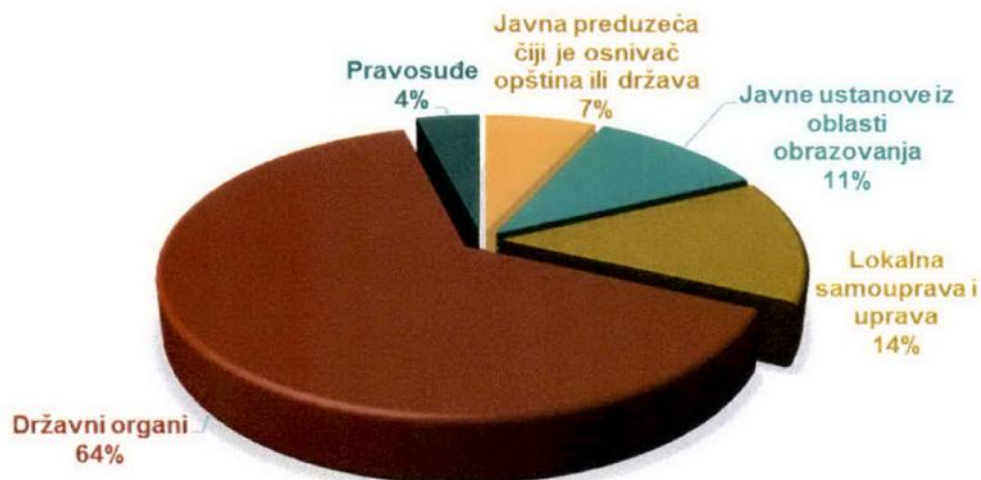
Grafikon 6: Prikaz postupaka po oblastima za 2021. godinu

U 2022. godini, 28 postupaka su se odnosila na oblast javnih nabavki (što je oko 14,2% od ukupno 188 prijava zviždača i 9 postupaka koji su pokrenuti po službenoj dužnosti u toku ove godine), od kojih se 5 odnose na rad javnih preduzeća, javnih ustanova i drugih pravnih lica čiji je većinski vlasnik ili osnivač država odnosno opština, na rad u privatnom sektoru – 1 postupak, 4 se odnose na jedinicu lokalne samouprave i uprave, dok se 18 postupaka odnosilo na rad državnih organa.

U odnosu na strukturu institucija vezi sa čijim radom su zviždači prijavljivali ugrožavanje javnog interesa koje upućuje na postojanje korupcije iz oblasti javnih nabavki, riječ je o sljedećim:

- javna preduzeća čiji je osnivač opština ili država - 2;
- lokalna samouprava i uprava - 4;
- javne ustanove iz oblasti obrazovanja - 3;
- državni organi – 18;
- privatni sektor – 1.

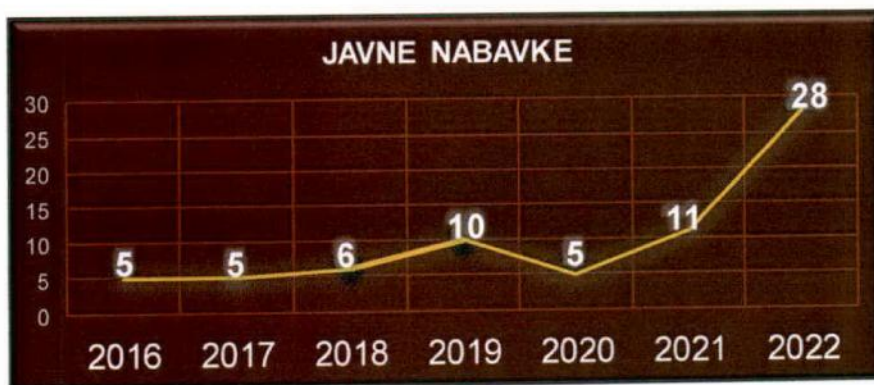
Oblasti prijava zviždača

Grafikon 7: Prikaz postupaka po oblastima za 2022. godinu

Takođe se na osnovu svih grafikona, na kojima je na godišnjem nivou prikazana struktura institucija u vezi sa čijim radom su zviždači prijavljivali ugrožavanje javnog interesa koje upućuje na postojanje korupcije iz oblasti javnih nabavki, može vidjeti da su zviždači podjednako prijavljivali nepravilnosti u postupcima javnih nabavki kako u javnim preduzećima, javnim ustanovama i drugim pravnim licima čiji je većinski vlasnik ili osnivač država, odnosno opština tako i u državnim institucijama.

Prema zakonskoj definiciji, integritet predstavlja zakonito, nezavisno, nepristrasno, odgovorno i transparentno vršenje poslova kojim javni funkcioneri i drugi zaposleni u organu vlasti čuvaju svoj ugled i ugled organa vlasti, obezbjeđuju povjerenje građana u vršenju javnih funkcija i rad organa vlasti i otklanjaju sumnju u mogućnost nastanka i razvoja korupcije dok ugrožavanje javnog interesa podrazumijeva povredu propisa, etičkih pravila ili mogućnost nastanka takve povrede koja je izazvala, izaziva ili prijeti da izazove opasnost po život, zdravlje i bezbjednost ljudi i životne sredine, povredu ljudskih prava ili materijalnu i nematerijalnu štetu po državu ili pravno i fizičko lice, kao i radnju koja ima za cilj da se za takvu povredu ne sazna.

Grafikon 9: Broj prijava zviždača koje se odnose na oblast javnih nabavki po godinama

Od ukupno 72 postupaka koja su se odnosila na oblast javnih nabavki, do sada je Agencija za sprječavanje korupcije 36 postupaka okončala i u 6 postupaka utvrdila postojanje ugrožavanja javnog interesa koje upućuje na postojanje korupcije. Ostali nadležni organi su postupali u 10 slučajeva od kojih su do sada u 2 postupka utvrđene nepravilnosti (u oba slučaja Uprava za inspekcijske poslove – Inspekcija za javne nabavke) pozitivno okončana, dok je 5 postupaka u toku pred nadležnim tužilaštvima u skladu sa članom 57 stav 1 Zakona o sprječavanju korupcije („Sl. list CG“, br.53/14, 42/17).

Takođe, u najvećem broju slučajeva utvrđeno je da ovakva praksa, u smislu člana 72 Zakona o sprječavanju korupcije („Sl.list CG“ br.53/14, 42/17), može uticati na narušavanje integriteta u javnom sektoru, odnosno narušavanje zakonitog, nezavisnog, nepristrasnog, odgovornog i transparentnog postupanja u svim procedurama vezano za oblast radnih odnosa. Iz navedenog razloga, Agencija je svim institucijama kojih je utvrdila postojanje ugrožavanja javnog interesa koje upućuje na postojanje korupcije dala preporuke za otklanjanje korupcijskih rizika, odnosno uputila institucije šta treba preduzeti da bi se ugrožavanje javnog interesa spriječilo. Tri četvrtine svih preporuka koje su date od strane Agencije je realizovano, dok u onim slučajevima gdje su se institucije oglušile, tj. nijesu postupile po datoj preporuci (jedna četvrtina preporuka), Agencija je postupila u skladu sa zakonskim ovlaštenjima, odnosno u smislu čl.53 stav 2 Zakona o sprječavanju korupcije.

Agencija za sprječavanje korupcije će i u narednom periodu nastaviti da blagovremeno pokreće postupke po prijavama zviždača u oblasti javnih nabavki kako u javnim preduzećima, javnim ustanovama i drugim pravnim licima čiji je većinski vlasnik ili osnivač država, odnosno opština tako i u državnim organima i ostalim institucijama na državnom i lokalnom nivou i da djeluje pravovremeno u cilju snaženja integriteta svih institucija javnog sektora.

Načelnica

Kristina Braletić

POMOĆNIK DIREKTORICE

Boris Vukašinović

Boris Vukašinović

